

Sygn. akt II PSKP 2/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 stycznia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Leszek Bielecki (przewodniczący)

SSN Robert Stefanicki

SSN Renata Żywicka (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa K.N.
przeciwko Starostwu Powiatowemu w [...] o nagrodę jubileuszową,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 24 stycznia 2023 r.,
skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 4 grudnia 2020 r., sygn. akt IV Pa 35/20,

- 1. oddala skargę kasacyjną;**
- 2. zasądza od powoda K. N. na rzecz pozwanego Starostwa Powiatowego w [...] kwotę 1350 zł (tysiąc trzysta pięćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Powód K.N. wniósł pozew przeciwko Starostwu Powiatowemu w [...] o wypłatę nagrody jubileuszowej za 45 lat pracy zawodowej w wysokości czterokrotnego wynagrodzenia brutto 17.200 zł z odsetkami ustawowymi. W

uzasadnieniu pozwu powód podniósł, że był zatrudniony u pozwanego od dnia 1 września 2015 r. do dnia 27 października 2017 r. na stanowisku głównego specjalisty i zgodnie z obowiązującym u pozwanego Zakładowym Układem Zbiorowym w roku 2016 nabył prawo do nagrody jubileuszowej za 45 lat pracy w wysokości czterokrotnego wynagrodzenia brutto, tj. kwoty 17.200 zł, której nie otrzymał kończąc pracę u pozwanego. Natomiast dopiero w ostatnim miejscu pracy uzyskał o tym informację i dlatego zwrócił się do pozwanego pismem z dnia 30 października 2019 r. o wypłatę zaległej nagrody jubileuszowej i pomimo kilkukrotnych interwencji telefonicznych, nie otrzymał żadnej informacji w tej sprawie.

Pozwany pracodawca Starostwo Powiatowe w [...] w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa. W uzasadnieniu podniósł, że powód w okresie zatrudnienia w Starostwie Powiatowym w [...] nie udokumentował stażu pracy uprawniającego do wypłaty nagrody jubileuszowej za 45 lat pracy w roku 2016. Z karty stażu pracy wynikało bowiem, że ogółem na dzień 20 kwietnia 2016 r. staż pracy powoda wynosił 41 lat 7 miesięcy i 14 dni, a więc prawo do nagrody jubileuszowej za 45 lat pracy przysługiwałoby powodowi dopiero z dniem 7 września 2019 r. zgodnie z kartą stażu pracy powoda. Natomiast powołane przez powoda uprawnienia wynikające z art. 136 ustawy z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz.U. z 2019 r., poz. 330 z póź.zm.) w ocenie pozwanego uzależnione są od ukończenia uczelni wojskowej, a pozwany nie posiadał żadnych dokumentów potwierdzających ten fakt. Nadto w aktach osobowych powoda brak jest dokumentów potwierdzających odbycie przez niego służby kandydackiej w rozumieniu ustawy z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych. Pozwany nie zakwestionował wysokości nagrody jubileuszowej za 45 lat pracy powoda w kwocie 17.200 zł, przy przyjęciu faktu, że powód nabył do niej prawo w grudniu 2016 r.

Sąd Rejonowy w Bartoszycach wyrokiem z dnia 11 lutego 2020 r., w sprawie IV P 46/19 zasądził od pozwanego Starostwa Powiatowego w [...] na rzecz powoda K.N. kwotę 17.200,00 zł brutto tytułem nagrody jubileuszowej wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 25 grudnia 2016 r. do dnia zapłaty oraz nakazał ściągnąć od pozwanego Starostwa Powiatowego w [...] na rzecz Skarbu Państwa - Sądu

Rejonowego w Bartoszycach kwotę 1.000 zł tytułem kosztów opłaty sądowej od uiszczenia której powód był zwolniony z mocy prawa.

Powyższe orzeczenie poprzedziły następujące ustalenia i wnioski:

Powód został zatrudniony w pozwanym Starostwie Powiatowym w [...] od dnia 1 września 2015 r. na podstawie umowy na czas określony do dnia 28 lutego 2018 r., na stanowisku głównego specjalisty, w wymiarze pełnego etatu. W kwestionariuszu osobowym z dnia 31 sierpnia 2015 r. powód K.N. w służby wojskowej od dnia 1 sierpnia 1971 r. do dnia 24 grudnia 1975 r. Tymczasem pozwany pracodawca sporządzając kartę stażu pracy powoda K.N. określił okres odbycia przez niego służby wojskowej od dnia 3 maja 1974 r. do dnia 23 grudnia 1975 r. i dlatego na dzień 7 września 2015 r. określono staż pracy powoda na 41 lat a jego prawo do nagrody jubileuszowej w wysokości 400% za 45 lat pracy ustalono z dniem 7 września 2019 r.

Powód pismem z dnia 18 września 2017 r. wystąpił do pozwanego pracodawcy z podaniem w sprawie zamiaru przejścia na emeryturę w październiku 2017 r. i w związku z tym wniósł o rozwiązanie z nim umowy o pracę z dniem 27 października 2017 r. W dniu 27 października 2017 r. powód zakończył pracę u pozwanego na mocy porozumienia stron z powodu przejścia na emeryturę, otrzymując jednorazową odprawę pieniężną w wysokości sześciomiesięcznego wynagrodzenia obliczonego jak ekwiwalent pieniężny za urlop wypoczynkowy. W dniu 28 listopada 2018 r. K.N. rozpoczął pracę w Urzędzie Gminy [...] W karcie stażu pracy powoda wypełnionej przez tego pracodawcę, który zaliczył powodowi służbę wojskową od dnia 1 sierpnia 1971 r. do dnia 23 grudnia 1975 r., tj. w wymiarze 4 lat 4 miesięcy i 23 dni, ustalono, że na dzień 25 grudnia 2018 r. powód miał już 46 lat pracy zawodowej.

W dniu 30 października 2019 r. powód złożył wniosek do pozwanego pracodawcy o wypłacenie nagrody jubileuszowej za 45 lat pracy, do której nabył uprawnienia już w roku 2016. W odpowiedzi na to pismo w rozmowie telefonicznej z powodem, pozwany najpierw zobowiązywał się wypłacić powodowi żadaną kwotę a następnie tego nie uczynił do dnia wniesienia pozwu, twierdząc w odpowiedzi na pozew, że powód nie udokumentował swojego stażu pracy uprawniającego pracodawcę do wypłaty jemu nagrody jubileuszowej za 45 lat pracy. Nadto

pozwany nie zaliczył powodowi do stażu pracy okresu odbywania służby "kandydackiej" od dnia 1 sierpnia 1971 r. do dnia 6 marca 1974 r. w związku z podjęciem nauki na Wojskowej Akademii [...] w W..

W ocenie Sądu Rejonowego powództwo K.N. zasługiwało na uwzględnienie. Zdaniem Sądu I instancji pozwany zakład pracy powoda nieprawidłowo wyliczył jego staż pracy, pomijając okres od dnia 1 sierpnia 1971 r. do dnia 6 marca 1974 r. (to jest 2 lata, 9 miesięcy i 2 dni), kiedy to K.N. był studentem Wojskowej Akademii [...] i odbywał służbę kandydacką, uzasadniając swoją decyzję brakiem dokumentów na te okoliczności. Tymczasem z akt osobowych powoda wynikało, że już w 1987 r. powód zwracał uwagę pracodawcy na fakt odbywania przez niego służby wojskowej w okresie od dnia 1 sierpnia 1971 r. do dnia 6 marca 1974 r. w Wojskowej Akademii [...], z której to uczelni został wydalony z powodu niezaliczonych egzaminów. Następnie w okresie od dnia 3 maja 1974 r. do dnia 23 grudnia 1975 r. powód odbył zasadniczą służbę wojskową, co w sumie dało okres mu 4 lat 4 miesięcy i 23 dni służby wojskowej. Nadto pracodawca posiada w aktach osobowych powoda wyciąg z książeczki wojskowej K.N. gdzie jest uwidoczniiony okres jego wcielenia do jednostki wojskowej dnia 1 sierpnia 1971 r. do Wojskowej Akademii [...] oraz jest też odnotowany fakt zwolnienia powoda ze studiów w Wojskowej Akademii [...] dnia 6 marca 1974 r. i odnotowany rozkaz z dnia 3 maja 1974 r. do pełnienia dalszej służby wojskowej, z której to powód został następnie zwolniony w dniu 23 grudnia 1975 roku. Po zwolnieniu ze służby wojskowej powód podjął pracę w dniu 1 lutego 1976 r. w Wojewódzkim Biurze Geodezji i Terenów Rolnych w [...]

Odnośnie podstawy prawnej rozstrzygnięcia Sąd Rejonowy wskazał, że zasady zaliczania służby wojskowej do stażu pracy określone zostały w treści art. 120 ust. 3 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. (Dz.U. z 2019 r., poz. 1541 ze zm.) o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej, który stanowi, że pracownikowi, który podjął pracę po upływie trzydziestu dni od dnia zwolnienia z czynnej służby wojskowej, czas odbywania tej służby wlicza się do okresu zatrudnienia wymaganego do nabycia lub zachowania uprawnień wynikających ze stosunku pracy, z wyjątkiem uprawnień przysługujących wyłącznie pracownikom, u którego podjęli pracę. Z powyższego wynika, że zaliczeniu służby wojskowej do

stażu pracy podlega cały okres czynnej służby wojskowej. Tymczasem żołnierzami w czynnej służbie wojskowej są osoby, powołane do służby kandydackiej z dniem stawienia się do tej służby - zgodnie z art. 124 i 125 ustawy z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz.U. z 2019 r., poz. 330 ze zm.).

Mając powyższe na uwadze, w ocenie Sądu I instancji pozwany pracodawca powinien był zaliczyć powodowi do stażu pracy uprawniającego do nagrody jubileuszowej za 45 lat pracy cały okresu czynnej służby wojskowej tj. od dnia 1 sierpnia 1971 r. do dnia 23 grudnia 1975 r. - w sumie 4 lata, 4 miesiące i 23 dni. Z powyższego wyliczenia spornego okresu wynika, że pozwany pracodawca wyliczając rachunkowo okres służby wojskowej powoda zaniżył ją o okres służby kandydackiej, jaką odbywał on będąc studentem Wojskowej Akademii [...] w W., to jest w sumie o 2 lata, 9 miesięcy i 2 dni. Pozostałe okresy zatrudnienia powoda nie były sporne i dlatego Sąd Rejonowy przyjął je zgodnie z rozliczeniem powoda i pozwanego zakładu pracy. W konsekwencji powodowi na dzień zatrudnienia w pozwanym zakładzie, to jest 25 grudnia 2016 r. nie brakowało okresu zatrudnienia uprawniającego do uznania jego 45 lat pracy zawodowej. Powód osiągnął wówczas ten staż pracy, niezbędny do wypłaty nagrody jubileuszowej. Ustawowe odsetki uwzględnione zostały zgodnie z wnioskiem powoda tj. od daty 25 grudnia 2016 r., albowiem z tym dniem powód nabył prawo do nagrody jubileuszowej (pkt I wyroku). Sąd Rejonowy na podstawie art. 113 ust. 1 w związku z art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych nakazał ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Bartoszycach opłatę sądową w kwocie 1000,00 zł, od uiszczenia, której powód był zwolniony z mocy prawa (pkt II).

Apelację od powyższego orzeczenia złożyła strona pozwana, której profesjonalny pełnomocnik zaskarżył je w całości, to jest co do punktu I i II domagając się ich uchylenia. Apelujący argumentował przede wszystkim, że Sąd Rejonowy nie wskazał uprawnień powoda do nagrody jubileuszowej w okresie pracy u pozwanego oraz nie wymienił przepisów dających podstawę prawną do jej wypłaty przez pozwanego. Zdaniem skarżącego niezasadne było także obciążenie pozwanego kwotą 1.000 zł tytułem kosztów opłaty sądowej od uiszczenia której

powód był zwolniony z mocy prawa. Wskazał, że powód nie ukończył uczelni wojskowej, a tym samym służby kandydackiej na tejże uczelni, gdyż został z niej wydalony. Pozwany zakwestionował również jako dowód w sprawie prywatną opinię prawną, którą powód załączył do pozwu, wskazującą, że okres służby kandydackiej powinien być wliczony do stażu uprawniającego do nagrody jubileuszowej.

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o jej oddalenie. Odnosząc się do zarzutów apelacji wyjaśnił, że początkowo błędnie wskazał jako stronę postępowania Starostę Powiatowego, podczas gdy faktycznie był pracownikiem jednostki organizacyjnej, urzędu obsługującego starostę tj. Starostwa Powiatowego w [...]. Kwestia ta jednak została wyjaśniona i doprecyzowana w toku procesu.

Powód dodał, że podstawą materialną zasądzenia świadczenia na jego rzecz są przepisy ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych, to jest konkretnie art. 38 ust. 2 pkt 6 i ust. 5, a pozwany był w posiadaniu jego dokumentów o okresach zatrudnienia i okresach zaliczanych do okresu zatrudnienia i dlatego należało oczekiwać, że staż uprawniający do nagrody jubileuszowej zostanie wyliczony prawidłowo i świadczenie będzie wypłacone w terminie.

Wyrokiem z dnia 4 grudnia 2020 r. w sprawie, sygn. akt IV Pa 35/20 Sąd Okręgowy w Olsztynie V Wydział Pracy I Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżony wyrok i oddalił powództwo (pkt I wyroku); nie obciążył powoda kosztami procesu na rzecz pozwanego za I instancję (pkt II wyroku) oraz nie obciążył powoda kosztami procesu na rzecz pozwanego za instancję odwoławczą.

W ocenie Sądu Okręgowego apelacja strony pozwanej zasługiwała na uwzględnienie, co skutkowało zmianą zaskarżonego wyroku w całości i oddaleniem powództwa.

Zdaniem Sądu Okręgowego, Sąd Rejonowy prawidłowo ustalił stan faktyczny i ustalenia te Sąd Odwoławczy przyjmuje za własne, dokonał jednak błędnej oceny materialnoprawnej i niezasadnie przyjął, że powód legitymuje się u pozwanego pracodawcy 45-letnim stażem pracy uprawniającym do nagrody jubileuszowej. Nie ulega wątpliwości, że powód jako żołnierz od 1 sierpnia 1971 r. rozpoczął służbę kandydacką w związku z podjęciem nauki w Wojskowej Akademii

[...] i w dniu 6 marca 1974 r. został z niej wydalony (z powodu niezaliczenia egzaminów). Po czym, od dnia 3 maja 1974 r. rozkazem przełożonych był przeniesiony do odbycia zasadniczej służby wojskowej, z której został zwolniony w dniu 23 grudnia 1975 r. Sąd I instancji zaliczył powyższy okres służby kandydackiej powoda (w wymiarze 2 lat, 9 miesięcy i 2 dni), powołując się na zasady zaliczania służby wojskowej do stażu pracy wymienione w ustawie z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (jednolity tekst: Dz.U. z 2020 r., poz. 860 ze zm.).

Zgodnie z art. 136 cyt. ustawy, która weszła w życie z dniem 1 lipca 2004 r., okres pełnienia służby kandydackiej wlicza się pracownikowi do okresu zatrudnienia w zakresie wszystkich uprawnień związanych z tym zatrudnieniem. Z kolei w myśl art. 134 ust. 5 tej ustawy, w razie zwolnienia ze służby kandydackiej, okres tej służby zalicza się żołnierzowi do czasu trwania zasadniczej służby wojskowej, określonej w ustawie z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej. Tymczasem zgodnie z art. 74 ust. 1 pkt 1-4 ustawy z dnia 30 czerwca 1970 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz.U. z 1970 r. Nr 16, poz. 134), która obowiązywała od 1 października 1970 r. do dnia wejścia w życie wymienionej wyżej ustawy z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych - zwolnienie ze służby wojskowej kandydata na żołnierza zawodowego następowało w razie:

- 1) utraty obywatelstwa polskiego;
- 2) ustalenia przez wojskową komisję lekarską niezdolności do zawodowej służby wojskowej;
- 3) stwierdzenia w opinii służbowej braku kwalifikacji na żołnierza zawodowego;
- 4) niedostatecznych postępów w nauce.

W razie zwolnienia ze służby wojskowej pełnionej w charakterze kandydata na żołnierza zawodowego okres tej służby zalicza się żołnierzowi do czasu trwania zasadniczej służby wojskowej (art. 74 ust. 3 cyt. ustawy). Natomiast w myśl art. 75 ust. 1 pkt 1-3 tej ustawy, wydalenie ze służby wojskowej kandydata na żołnierza zawodowego następowało w razie:

1. skazania prawomocnym wyrokiem sądu na karę pozbawienia wolności (w tym również na karę aresztu wojskowego) lub na karę degradacji;
- 2) popełnienia czynu nie licującego z honorem i godnością żołnierza;
- 3) zaniedbywania nauki lub innych obowiązków służbowych.

Zgodnie z treścią art. 75 ust. 4 - w razie wydalenia ze służby wojskowej pełnionej w charakterze kandydata na żołnierza zawodowego okresu tej służby nie zalicza się żołnierzowi do czasu trwania zasadniczej służby wojskowej określonej w przepisach o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

Niewątpliwie powyższa zasada dotycząca służby wojskowej kandydatów na żołnierzy zawodowych, która obowiązywała w okresie służby wojskowej powoda, zdaniem Sądu Okręgowego, wykluczała możliwość uwzględnienia jego służby kandydackiej. Poza sporem pozostawało przecież, że powód po odbyciu służby kandydackiej w okresie od 1.08.1971 r. do 6.03.1974 r. i wydaleniu z Wojskowej Akademii [...] odbywał służbę wojskową od dnia 3.05.1974 r. do 23.12.1975 r. Niewątpliwie to właśnie reguły zawarte w ustawie z dnia 30 czerwca 1970 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych, które oprócz zwolnienia ze służby wojskowej (art. 74) przewidywały również wydalenie ze służby wojskowej (art. 75), a w konsekwencji brak możliwości zaliczenia żołnierzowi służby kandydackiej do czasu trwania zasadniczej służby wojskowej znajdą zastosowanie w niniejszej sprawie.

Z powyższych względów, zdaniem Sądu Okręgowego nie było więc podstaw prawnych do tego aby na podstawie art. 136 cyt. ustawy z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych, okres służby kandydackiej powoda (to jest studiów WA[...]) od 1 sierpnia 1971 r. do 6 marca 1974 r., uwzględnić do stażu pracowniczego. W konsekwencji powód w okresie zatrudnienia u pozwanego nie legitymował się stażem pracy uprawniającym go do uzyskania nagrody jubileuszowej za 45 lat pracy.

Poczynione uwagi, z mocy art. 386 § 1 k.p.c. legły u podstaw zmiany zaskarżonego wyroku Sądu Rejonowego i oddalenia powództwa, o czym Sąd Okręgowy orzekł w punkcie I wyroku.

W punkcie II i III wyroku Sąd na podstawie art. 102 k.p.c. nie obciążył powoda kosztami procesu na rzecz pozwanego za I instancję oraz nie obciążył powoda kosztami procesu na rzecz pozwanego za II instancję.

Skargę kasacyjną od powyższego wyroku wniósł powód, zaskarżając go w części dotyczącej pkt I. Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie prawa materialnego poprzez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie a mianowicie:

1. naruszenie art. 36 ust. 2 i art. 38 ust. 5 ustawy z dnia 21 listopada o pracownikach samorządowych (Dz.U. z 2019 r., poz. 1282) w zw. z art. 75 ust. 4 ustawy z dnia 30 czerwca 1970 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz.U. z 1970 r. Nr 16, poz. 134) w brzmieniu na czas wydalenia powoda za służby kandydackiej, tj. 6 marca 1974 r., poprzez jego błędne zastosowanie w realiach niniejszej sprawy, prowadzące do uznania, iż okres służby kandydackiej nie podlega zaliczeniu do czasu trwania zasadniczej służby wojskowej określonej w przepisach o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, a tym samym uznanie, że okresu tego nie wlicza się do okresu od którego zależy nabycie uprawnienia do nagrody jubileuszowej przez pracownika samorządowego;
2. naruszenie art. 36 ust. 2 i art. 38 ust. 5 ustawy z dnia 21 listopada o pracownikach samorządowych (Dz.U. z 2019 r., poz. 1282) w zw. z art. 136 ustawy z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz.U. z 2020 r., poz. 860) poprzez jej niezastosowanie, a zatem niezaliczenie okresu pełnienia służby kandydackiej powoda od 1 sierpnia 1971 r. do 6 marca 1974 r. jako okresu wliczanego pracownikowi do okresu zatrudnienia w zakresie wszystkich uprawnień związanych z tym zatrudnieniem, przez co błędne uznanie, że na dzień 25 grudnia 2016 r. powód nie legitymował się stażem pracowniczym pozwalającym na przyznanie i wypłatę nagrody jubileuszowej w wysokości 400% wynagrodzenia zasadniczego, pomimo, że art. 38 ust. 5 u.o.p.s. stanowi wprost, że do okresów pracy uprawniających do nagrody jubileuszowej wlicza się wszystkie poprzednio zakończone okresy zatrudnienia oraz inne okresy zatrudnienia, jeżeli z mocy odrębnych przepisów podlegają one wliczeniu do okresu pracy, od którego zależą uprawnienia pracownicze, zaś z art. 136 ustawy o służbie wojskowej wynika, że okres służby kandydackiej w całości i bez względu na podstawę jego rozwiązania

jest okresem zaliczanym pracownikowi do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień związanych z zatrudnieniem;

3. naruszenie art. 32 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, gdyż błędne zastosowanie przepisu wskazanego w pkt 1, a nie zastosowanie norm wskazanych w pkt 2 doprowadziło do naruszenia równości wobec prawa i do nierównego traktowania powoda wyłącznie z uwagi na okres, w jakim pełnił i zakończył służbę kandydacką.

Skarżący wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i „jego zmianę” poprzez oddalenie apelacji pozwanej lub o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy sądowi, który wydał orzeczenie lub innego sądowi równorzędnemu oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz podwoda kosztów postępowania kasacyjnego.

Pozwany w odpowiedzi na skargę kasacyjną powoda wniósł o oddalenie skargi kasacyjnej w całości oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego wraz z ustawowymi odsetkami od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest bezzasadna albowiem mimo braku przedstawienia w uzasadnieniu orzeczenia pełnej podstawy i analizy prawa materialnego będącego podstawą rozstrzygnięcia, wyrok Sądu Okręgowego jest prawidłowy.

W świetle art. 398¹⁴ k.p.c. Sąd Najwyższy oddala skargę kasacyjną, jeżeli nie ma uzasadnionych podstaw albo jeżeli zaskarżone orzeczenie mimo błędnego uzasadnienia odpowiada prawu.

Podkreślenia wymaga, że Sąd Najwyższy wielokrotnie podkreślał, że to, czy w istocie sprawa została wadliwie, czy prawidłowo rozstrzygnięta nie zależy od tego, jak zostało sporządzone uzasadnienie, albowiem w myśl przytoczonego przepisu skarga kasacyjna podlega oddaleniu mimo błędnego uzasadnienia, jeżeli zaskarżone orzeczenie odpowiada prawu (wyroki Sądu Najwyższego: z 7 października 2005 r., IV CK 122/2005, LEX nr 187124; z 26 stycznia 2006 r., V CK

405/2004, LEX nr 195422; z 24 lutego 2006 r., II CSK 136/2005, LEX nr 200973; z 28 lutego 2006 r., III CSK 149/2005, LEX nr 182956; z 17 marca 2006 r., I CSK 63/2005, LEX nr 179971; z 19 września 2007 r., II CSK 175/2007, LEX nr 179971). Również w najnowszym orzecznictwie podkreśla się, że to, czy w istocie sprawa została wadliwie, czy prawidłowo rozstrzygnięta nie zależy od tego, jak zostało sporządzone uzasadnienie (patrz: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 listopada 2020 r., III PK 211/19).

Ocenę prawną przedmiotu sprawy należało bowiem zacząć od analizy art. 38 ust. 5 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych. Zgodnie z treścią art. 38 ust. 5 ustawy o pracownikach samorządowych w brzmieniu na dzień złożenia wniosku o nagrodę jubileuszową przez powoda - 30 października 2019 r. (jednolity tekst: Dz.U. z 2019 r., poz. 1282): „Do okresów pracy uprawniających do dodatku za wieloletnią pracę, nagrody jubileuszowej i jednorazowej odprawy w związku z przejściem na emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy wlicza się wszystkie poprzednio zakończone okresy zatrudnienia oraz inne okresy, jeżeli z mocy odrębnych przepisów podlegają one wliczeniu do okresu pracy, od którego zależą uprawnienia pracownicze.”. Kodeks pracy od początku obowiązywania stanowi, że okres czynnej służby wojskowej wlicza się do okresu zatrudnienia w zakresie i na zasadach przewidzianych w przepisach o powszechnym obowiązku obrony oraz przepisach o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (art. 301 k.p.).

Poza sporem pozostawało, że powód po odbyciu służby kandydackiej w okresie od 1 sierpnia 1971 r. do 6 marca 1974 r. i wydaleniu z Wojskowej Akademii [...] odbywał zasadniczą służbę wojskową od dnia 6 maja 1974 r. do 23 grudnia 1975 r.

Obowiązywała wówczas poprzednia ustawa z 30 czerwca 1970 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych, zgodnie z którą żołnierze zawodowi byli żołnierzami w czynnej służbie wojskowej - art. 4 ust. 1 (Dz.U. z 1970 r. Nr 16, poz. 134). Czynną służbę wojskową na zasadach określonych w ustawie pełnili również osoby powołane do tej służby w charakterze kandydatów na żołnierzy zawodowych (art. 5). Okres służby powoda w czasie studiów na uczelni wojskowej (WAT) był

okresem czynnej służby wojskowej. Potwierdza to regulacja z art. 92 i art. 106c tej ustawy. Przepis art. 75 tej ustawy przewidywał, że:

1. Wydalenie ze służby wojskowej kandydata na żołnierza zawodowego następuje w razie:

- 1) skazania prawomocnym wyrokiem sądu na karę pozbawienia wolności (w tym również na karę aresztu wojskowego) lub na karę degradacji;
- 2) popełnienia czynu nie licującego z honorem i godnością żołnierza;
- 3) zaniedbywania nauki lub innych obowiązków służbowych.

2. Wydalenie ze służby wojskowej kandydata na żołnierza zawodowego może nastąpić również w razie skazania prawomocnym wyrokiem sądu na karę obniżenia stopnia wojskowego.

3. Minister Obrony Narodowej lub organ wojskowy przez niego określony może zezwolić na pozostawienie żołnierza w służbie w razie skazania go na karę pozbawienia wolności (w tym również na karę aresztu wojskowego) z warunkowym zawieszeniem jej wykonania.

4. W razie wydalenia ze służby wojskowej pełnionej w charakterze kandydata na żołnierza zawodowego okresu tej służby nie zalicza się żołnierzowi do czasu trwania zasadniczej służby wojskowej określonej w przepisach o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

5. Do żołnierzy wydanych ze służby wojskowej pełnionej w charakterze kandydatów na żołnierzy zawodowych nie ma zastosowania przepis art. 72.

Ustawa z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej obowiązująca w okresie odbywania służby wojskowej przez powoda przewidywała możliwość zaliczenia okresu odbywania służby wojskowej do stażu pracowniczego. W przepisie art. 120 ust. 3 ustawa przewidywała, że pracownikowi, który podjął pracę po upływie trzydziestu dni od dnia zwolnienia z czynnej służby wojskowej, czas odbywania tej służby wlicza się do okresu zatrudnienia wymaganego do nabycia lub zachowania uprawnień wynikających ze stosunku pracy, z wyjątkiem uprawnień przysługujących wyłącznie pracownikom u pracodawcy, u którego podjęli pracę.

Skoro okres służby kandydackiej powoda od 1 sierpnia 1971 r. do 6 marca 1974 r. (z uwagi na wydalenie ze służby), nie może być zaliczony do zasadniczej

służby powoda, nie jest więc czynną służbą wojskową, co za tym idzie czas odbywania tej służby nie może być wliczony do okresu zatrudnienia wymaganego do nabycia lub zachowania uprawnień wynikających ze stosunku pracy. W związku z powyższym powód nie spełniał przesłanek do wypłaty nagrody jubileuszowej przez pozwanego.

Niezasadny jest również zarzut naruszenia przepisów art. 36 ust. 2 i art. 38 ust. 5 ustawy z dnia 21 listopada o pracownikach samorządowych (Dz.U. z 2019 r., poz. 1282) w zw. z art. 136 ustawy z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz.U. z 2020 r., poz. 860) poprzez ich niezastosowanie, a zatem niezaliczenie okresu pełnienia służby kandydackiej powoda od 1 sierpnia 1971 r. do 6 marca 1974 r. jako okresu wliczanego pracownikowi do okresu zatrudnienia w zakresie wszystkich uprawnień związanych z tym zatrudnieniem.

W ocenie Sądu Najwyższego zarzut ten wynika z niezrozumienia podstawowej zasady wynikającej z art. 3 k.c. - zasady niedziałania ustawy wstecz (nieretroaktywności, nieretroakcji), będącej jedną z zasad tzw. prawa międzyczasowego (intertemporalnego), stanowiącego zbiór norm określających skutki stosowania ustawy w czasie. Przepis art. 3 k.c. ma – na podstawie art. 300 k.p. – zastosowanie w sprawach z zakresu prawa pracy (wyroki Sądu Najwyższego: z 27 kwietnia 2017 r., II PK 59/16, LEX nr 2312017; z 12 stycznia 2016 r., II PK 195/15, OSP 2017 nr 1, poz. 4, z glosą M.A. Wagnera oraz z glosą M. Gubali, Prz.Sejm. 2016 nr 6, s. 189; z 14 stycznia 2011 r., II PK 150/10, LEX nr 784981; z 19 listopada 1997 r., I PKN 379/97, OSNAPiUS 1998 nr 23, poz. 676; postanowienie Sądu Najwyższego z 25 kwietnia 1975 r., I PZ 7/75, OSNCP 1976 nr 1, poz. 17; wyrok NSA w Warszawie z 12 maja 1995 r., II SA 699/95, LEX nr 25627).

Zasadniczo skutki prawne danego zdarzenia są określane przez przepisy obowiązujące w chwili jego zajścia. Regułę tę wyraża *paremia tempus regit actum*: „czas”, tzn. stan prawny istniejący w danym czasie, „rządzi czynnością”, czyli decyduje o skutkach powstałego w tym czasie faktu prawnego (wyrok Sądu Najwyższego z 21 stycznia 2016 r., III CNP 6/15, LEX nr 2004235, oraz uchwały Sądu Najwyższego: z 5 lipca 2002 r., III CZP 36/02, OSNC 2003 nr 4, poz. 45 i z 17 kwietnia 2009 r., III CZP 16/09, OSNC 2010 nr 1, poz. 16; z 17 maja 1990 r.,

III CZP 24/90, OSNCP 1991 nr 2–3, poz. 18; z 29 listopada 1991 r., III CZP 123/91, OSNCP 1992 nr 6, poz. 101). Skutki zdarzenia, które miało miejsce w czasie obowiązywania dawnego prawa, są zatem ustalane na podstawie obowiązującego wówczas stanu prawnego, a skutki faktów zaistniałych po zmianie prawa – według nowego stanu prawnego.

Istotą zakazu retroakcji właściwej, ujętego w art. 3 *in principio*, jest to, że jeśli dane zdarzenie cywilnoprawne wywołało skutek określony przepisami składającymi się na stan prawny obowiązujący w czasie zajścia tego zdarzenia, to skutek ten nie może następnie podlegać zmianie w wyniku wprowadzenia nowych przepisów, regulujących tę samą sytuację prawną. Inaczej rzecz ujmując, skutki wywołane („zakończone”) pod rządem dawnego prawa (przed zmianą stanu prawnego) nie mogą być rewidowane i ustalane na nowo z uwzględnieniem treści wprowadzonych później, zmienionych przepisów – „nowego prawa” (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z 20 czerwca 2017 r., I PK 182/16, LEX nr 2360538; z 27 kwietnia 2017 r., II PK 59/16, LEX nr 2312017; z 21 stycznia 2016 r., III CNP 6/15, LEX nr 2004235; z 12 stycznia 2016 r., II PK 195/15, OSP 2017 nr 1, poz. 4, z glosą M.A. Wagnera oraz z glosą M. Gubali, Prz.Sejm. 2016/6, s. 189; z 18 września 2014 r., V CSK 557/13, OSP 2015 nr 5, poz. 45, z glosą B. Lackorońskiego; z 4 września 2008 r., IV CSK 196/08, LEX nr 466004, z glosą M. Kłody, Palestra 2010 nr 7–8, s. 286, oraz z 7 kwietnia 2004 r., IV CK 223/03, LEX nr 1125289; wyrok SA w Szczecinie z 23 maja 2013 r., I ACa 148/13, LEX nr 1409338; wyrok SA w Łodzi z 10 października 2012 r., I ACa 178/12, LEX nr 1237038; wyrok SA w Katowicach z 7 lipca 2010 r., V ACa 99/10, LEX nr 1120405).

O retrospektywności (retroakcji niewłaściwej, retrospekcji) mowa wówczas, gdy w sytuacjach będących „w toku”, czyli w złożonych faktach prawnych lub trwałych stosunkach prawnych, dawne prawo określa skutki zdarzeń zaistniałych przed zmianą przepisów, natomiast nowe prawo ma zastosowanie od chwili jego wejścia w życie zgodnie z zasadą bezpośredniego działania ustawy nowej (uchwała Sądu Najwyższego z 17 kwietnia 2009 r., III CZP 16/09, OSNC 2010 nr 1, poz. 6; wyroki TK: z 10 stycznia 2012 r., SK 25/09, OTK-A 2012/1, poz. 1, i z 12 maja 2009 r., P 66/07, OTK-A 2009 nr 5, poz. 65).

Ustalenie, która reguła prawa międzyczasowego powinna być zastosowana w danym przypadku, wymaga w przede wszystkim sprawdzenia treści przepisów przejściowych (przechodnich) lub przepisów ustawy wprowadzającej (zob. np. wyrok Sądu Najwyższego z 24 stycznia 2014 r., V CSK 93/13, LEX nr 1430404). Samoistnym czynnikiem uzasadniającym wyłączenie stosowania zasady *lex retro non agit* nie są względy słusznościowe (uchwała Sądu Najwyższego z 22 listopada 2013 r., III CZP 75/13, OSNC 2014 nr 7–8, poz. 75), jeśli nie zostały odzwierciedlone w brzmieniu ustawy lub nie wynikają z jej celu. Sąd Najwyższy podziela argumentację zawartą w wyroku Sądu Najwyższego z 17 czerwca 1966 r. (III CZP 34/66, OSNCP 1966 nr 12, poz. 208), iż niedopuszczalna jest rozszerzająca wykładnia norm będących wyrazem retroakcji. W razie wątpliwości, czy ustawa ma moc wsteczną, pierwszeństwo ma zasada niedziałania prawa wstecz (uchwała Sądu Najwyższego z 17 maja 1990 r., III CZP 24/90, OSNCP 1991 nr 2–3, poz. 18), tzn. w kwestii czasu obowiązywania ustaw należy przyjąć, że każdy przepis normuje przyszłość, a nie przeszłość (wyrok Sądu Najwyższego z 22 października 1992 r., III ARN 50/92, OSNC 1993 nr 10, poz. 181).

Przenosząc powyższe rozważania na kanwę niniejszej sprawy, Sąd Najwyższy nie znalazł podstaw dla zastosowania wobec powoda przepisów ustawy z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz.U. z 2020 r., poz. 860), gdyż ani sama ustawa nie wprowadza takich przepisów intertemporalnych, ani też nie wynika to z jej celu. Słusznie pozwany podkreślił w odpowiedzi na skargę kasacyjną, że powód, jako kandydat na żołnierza zawodowego, został wydany z Wojskowej Akademii [...], a nie zwolniony z pełnienia służby wojskowej. Rozróżnienie tychże pojęć ma kluczowe znaczenie dla poprawnego zastosowania przepisów ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych. Kwestię skutków prawnych wydalenia z kandydackiej służby wojskowej regulował art. 75 ust. 4 ustawy z dnia 30 czerwca 1970 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych, zgodnie z którym w razie wydalenia ze służby wojskowej pełnionej w charakterze kandydata na żołnierza zawodowego okresu tej służby nie zalicza się żołnierzowi do czasu trwania zasadniczej służby wojskowej określonej w przepisach o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej. Przepis ten został zmieniony ustawą z dnia 25

października 1991 r. o zmianie ustawy o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej oraz niektórych innych ustaw z dniem 9 grudnia 1991 r. Przedmiotowa ustawa nie zawiera przepisów przejściowych, które regulowałyby sytuację osób odbywających kandydacką służbę wojskową i zostały z niej wydalone przed wejściem w życie ustawy zmieniającej, która uchyliła sporny zapis.

Na uwzględnienie nie zasługiwał również zarzut naruszenia art. 32 Konstytucji. W ocenie Sądu Najwyższego, Sąd powszechny (Sąd Okręgowy rozpoznający sprawę), jak też Sąd Najwyższy nie posiadają kompetencji derogacyjnej oraz kompetencji do dokonywania abstrakcyjnej kontroli zgodności z Konstytucją aktów normatywnych. Możliwa wykładnia prokonstytucyjna nie prowadzi w tej konkretnej sprawie do uwzględnienia zarzutu kasacyjnego. Podkreślenia wymaga, że nagroda jubileuszowa nie jest uregulowana w Kodeksie Pracy, przez co nie należy się wszystkim pracownikom. Pracownicy w sferze budżetowej mogą liczyć na nagrody jubileuszowe na podstawie odrębnych aktów prawnych, natomiast pozostali pracownicy otrzymują ją tylko wtedy gdy przewiduje ją układ zbiorowy pracy lub regulamin wynagradzania. Nagroda jubileuszowa jest przyznawana na podstawie przejrzystego kryterium jakim jest staż pracy pracownika.

Dodatkowo nie budzi wątpliwości w dotychczasowym orzecznictwie, że ciężar wykazania w procesie, iż naruszenie zasady *lex retro non agit* nie wywoła kolizji z innymi wartościami konstytucyjnymi, obciąża stronę wywodzącą z tego faktu skutki prawne – art. 6 k.c. (wyrok Sądu Najwyższego z 15 maja 2000 r., II CKN 293/00, OSNC 2000 nr 11, poz. 209).

Biorąc powyższe rozważania pod uwagę, na zasadzie z mocy art. 398¹⁴ § 1 k.p.c. oddalono skargę kasacyjną jako bezzasadną.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 k.p.c., art. 108 § 1 k.p.c., w związku z art. 391 § 1 k.p.c. i art. 398²¹ k.p.c. oraz § 2 ust. 5 w zw. z § 9 ust. 1 pkt 2 i § 10 ust. 4 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 265) - pkt 2 wyroku.

